

Дистанційне навчання суддів

Національна школа суддів України активно впроваджує дистанційне навчання як одну із форм періодичного навчання суддів, адже використання Інтернет–технологій у підготовці суддів робить достатньо гнучким і динамічним цей процес, створює можливість для кожного слухача працювати за рекомендованим особистим графіком. На відміну від традиційної моносуб'єктної форми організації підготовки в аудиторії, у ході дистанційного навчання створюється віртуальне навчальне багатосуб'єктне середовище, де кожен слухач має можливість брати активну участь у спільній побудові знань і досягненні навчальних цілей. Навчаючись у зручному для себе режимі, судді мають можливість опрацьовувати доступні для завантаження міні–лекції та презентації, виконувати тести та вирішувати ситуативні завдання, створені на підставі реальних історій.

Уперше в Національній школі суддів України періодичне навчання суддів першої та апеляційної інстанцій з метою підвищення кваліфікації на дистанційному курсі “Суддівська етика” проходило з 15 вересня до 7 жовтня 2014 року. Завдячуючи команді розробників, яка складалась із фахівців Національної школи суддів та експертів Проекту Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) “Справедливе правосуддя”, курс виявився надзвичайно цікавим для суддів.

У листопаді 2016 року курс був оновлений відповідно до змін у законодавстві в частині правосуддя та отримав назву “Суддівська етика. Добročесність судді”. На сьогодні Національна школа суддів України провела 10 курсів дистанційного навчання.

Курс складається із 7 модулів:

- *Модуль 1.* Вступ до курсу. Знайомство.
- *Модуль 2.* Природа суддівської етики. Добročесність судді.
- *Модуль 3.* Загальна характеристика Кодексу суддівської етики у світлі міжнародних стандартів.
- *Модуль 4.* Поведінка судді під час здійснення правосуддя.
- *Модуль 5.* Принципи і стандарти суддівської етики в позасудовій поведінці суддів.
- *Модуль 6.* Творча робота.
- *Модуль 7.* Підсумковий.

Окрім того, у вступному модулі розміщується форум “Новини та оголошення” з обов'язковою розсилкою повідомлень на електронні адреси,

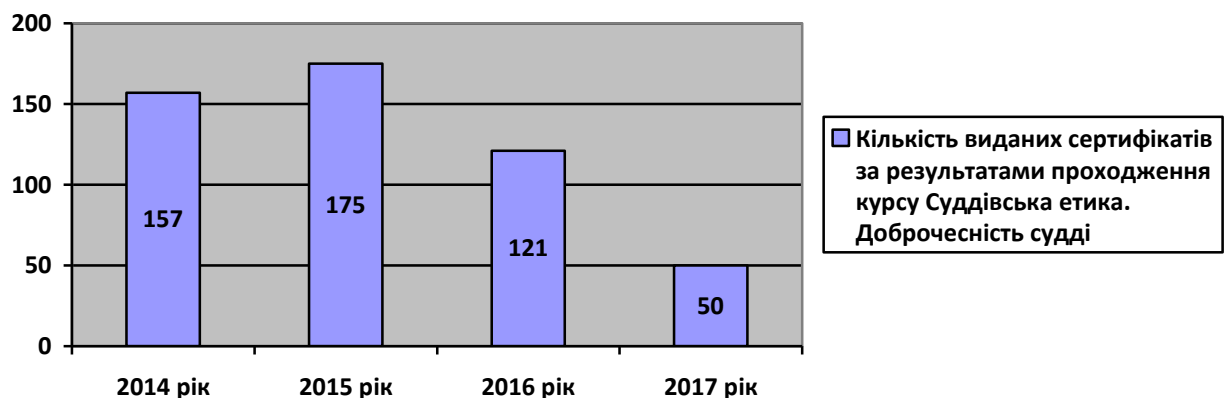
за якими реєструються учасники на платформу. Також у ході підготовки на курсі учасники мають можливість додавати теми для обговорення на форумі. У середньому учасниками розміщують близько двох тисяч повідомлень кожного тижня. Одночасно вони переглядають усі повідомлення на форумах (у середньому до 15 тисяч на тиждень).

Практичні завдання й тести мають критерії оцінювання, а також чіткі терміни виконання. Для орієнтації в часі учаснику допомагають блоки “Календар” і “Незабаром”.

Блок “Календар” показує всі події, що стосуються курсу, які були додані до календаря. Оскільки терміни відкриття та закриття відповідних модулів прописані в налаштуваннях практичних завдань, тестів, форумів та інш., то ці дати відображаються в Календарі.

Викладачами курсу є досвідчені судді: **Володимир Горбалінський, Віталій Кальник, Олена Лапчевська, Галина Станковська, Ганна Шендрікова, Ольга Шаповалова,**.

Максимальна кількість балів, які можна отримати за успішне проходження всіх модулів, становить 100 балів. Для успішного завершення курсу слід набрати не менше 60 балів. Середній бал успішності слухачів – понад 80 балів. З цього можна зробити висновок про ефективність навчання та високу якість викладання.

Загальна кількість отриманих сертифікатів – 503. Наступне проведення даного курсу заплановано на 12.09–12.10.2017 року.

Виходячи з відгуків учасників, які успішно закінчили дистанційний курс і отримали сертифікати Національної школи суддів України, вони мали змогу використати всі переваги дистанційного навчання, навчились вирішувати етичні дилеми та визначати порушення основних принципів суддівської етики, вчилися уникати ситуацій, які можуть у майбутньому

призвести до порушення Кодексу суддівської етики, мали можливість обговорювати актуальні питання з колегами на форумі.

Судді вдячні Національній школі суддів України за організацію курсу “Суддівська етика. Добročесність судді”. Вони зазначали, що проект для них виявився дуже цікавим; він містить стислі, але достатньо інформативні лекції, корисні рекомендації та поради, продумані тести, різноманітні завдання, які потребують творчого підходу.

“Як і багатьом моїм колегам, мені не вистачає спеціальних (не процесуальних) знань, що, власне, і спонукало мене долучитися до дистанційного навчання, організованого НШСУ”.

“Хочу подякувати викладачам курсу за змістовне наповнення кожного модуля; інформація цікава та легко сприймається. Цікавими були сформовані “життєві” ситуації, приклади поведінки, з якими ми можемо зустрічатись у житті, та наслідки такої поведінки з точки зору стороннього спостерігача. Удосконалення не має меж, однак, пройшовши курс, приємно вражений високим рівнем підготовки та відношенням викладачів до слухачів”.

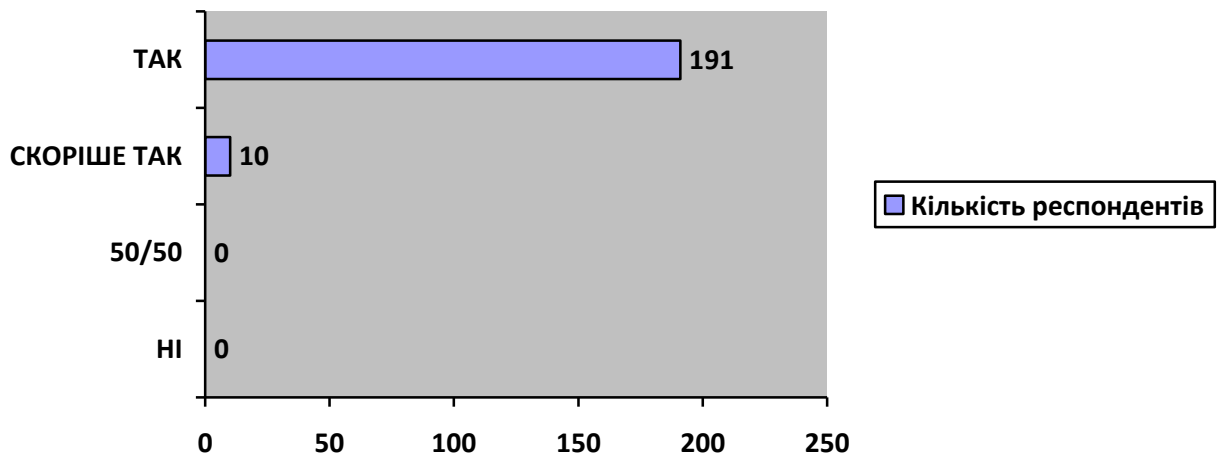
“Взагалі складнощів із опрацюванням матеріалу у мене не виникало, змістовних зауважень немає. Взагалі пройти дане навчання колегам щиро раджу. Власне здивована була тим, що при ті й же темі (проходження курсу вдруге) виникають нові ідеї, нове бачення однієї і тієї ж ситуації чи проблеми. Етичну свідомість колег варто формувати практичним напрацюванням”.

Варто зазначити, що курс “Суддівська етика. Добročесність судді” є цікавим як для суддів, які призначені на посаду нещодавно, так і для суддів із значним досвідом.

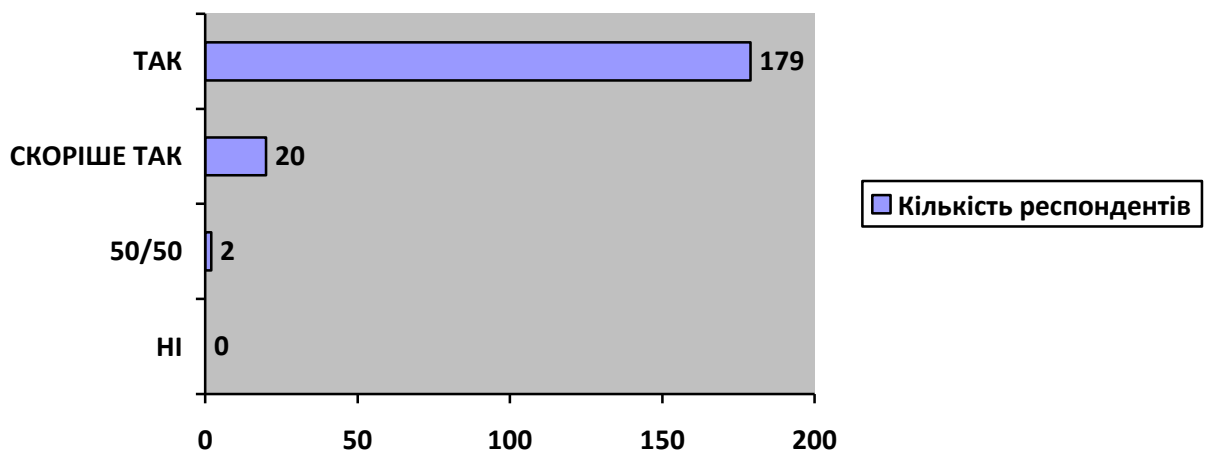
Із 50 суддів, які успішно пройшли навчання 13 лютого – 13 березня 2017 року, було 12 суддів із досвідом роботи до 1-го року, 9 суддів – до 5 років, 17 суддів – 5-10 років, 12 суддів – з досвідом роботи понад 10 років.

Аналізуючи анкети зворотного зв'язку 201 учасника курсів дистанційного навчання “Суддівська етика. Добročесність судді” (2014- 2017 р. р.), можна зробити висновки про надзвичайну актуальність дистанційного навчання як форми періодичного навчання для суддів. Для прикладу наведені відповіді на деякі питання:

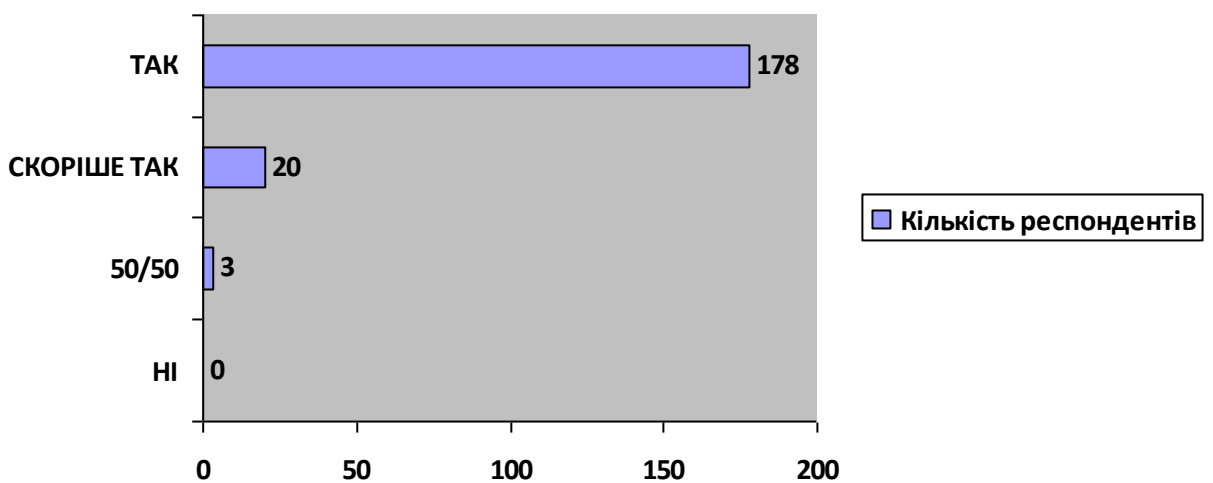
Чи задоволені Ви тим, що взяли участь у цьому курсі?

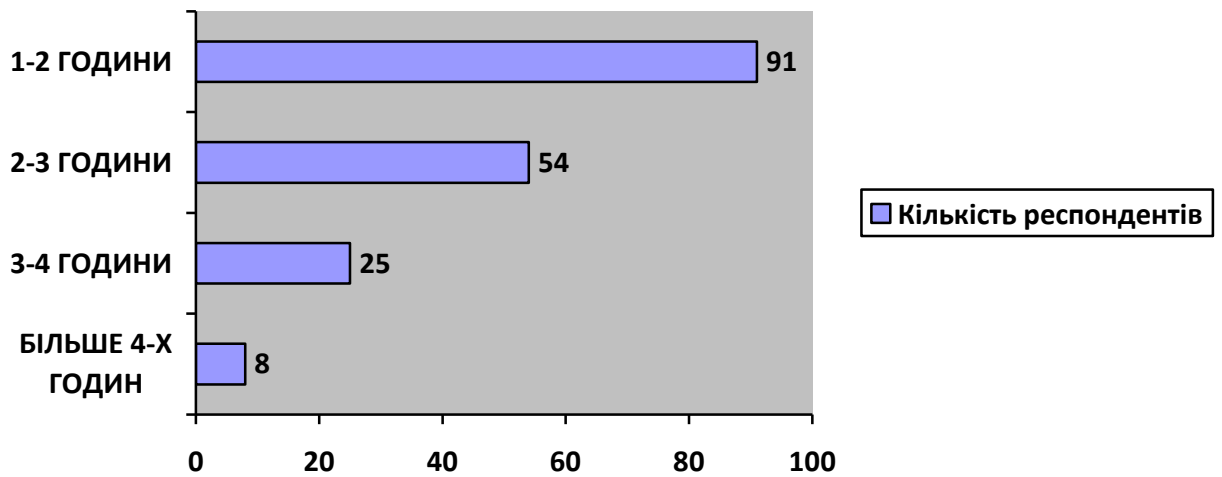
Чи принесли користь витрачений час і зусилля?

Чи маєте Ви бажання продовжити дистанційне навчання за іншою темою?

Скільки часу Ви присвячували навчанню на курсі?

Дистанційний курс для суддів **“Управління залом судового засідання”** був розроблений Національною школою суддів України спільно з українсько-канадським проектом **“Освіта суддів – для економічного розвитку”**. До створення матеріалів курсу були залучені досвідчені судді Валерія Бабко, Володимир Горбалінський, Віталій Кальник, Андрій Малеев, Микола Перекопський, Інна Плахтій, Галина Юровська, Ганна Шендрікова, начальник відділу науково-методичного супроводження психологічної підготовки суддів Ганна Савченко, прес-секретар Апеляційного суду Івано-Франківської області Людмила Безусова-Попович, провідний науковий співробітник відділу міжнародного співробітництва Вікторія Семенюк.

Метою курсу **“Управління залом судового засідання”** є сприяння розвитку в судді впевненості при проведенні судового засідання та удосконалення навичок керування процесом розгляду справи, уміння демонструвати учасникам процесу об’єктивність, безсторонність і неупередженість у своїх діях, передбачених законодавством. Пройшовши зазначений курс, судді удосконалюють навички належної підготовки до судового засідання; ефективного спілкування зі сторонами та іншими учасниками процесу, а також особами, присутніми в залі судового засідання; запобігання та вирішення конфліктних ситуацій;

узаємодії з іншими суддями в колегіальному розгляді справи; комунікації зі ЗМІ та громадськістю в залі судового засідання; проголошення судового рішення.

Курс складається із 4 Модулів:

- *Модуль 1.* Організація та підготовка судового засідання.
- *Модуль 2.* Ведення судового процесу та особливості спілкування зі сторонами.
- *Модуль 3.* Особливості ведення судового процесу з використанням технічних засобів ЗМІ (журналістами) та учасниками процесу.

- *Модуль 4. Проголошення судового рішення.*

Окрім цього, у кожного учасника є можливість отримати професійну консультацію психолога на окремому форумі з проблемних питань, які виникають під час проведення судових засідань.

90% учасників курсу з впевненістю зазначили, що вони задоволені тим, що взяли участь у навчанні на курсі. Решта 10% обрали відповідь “скоріше так, ніж ні”.

Учасники звертали увагу на актуальність проблем, що пропонувались до вивчення.

“Кожен з нас протягом останнього календарного місяця працював наполегливо, з інтересом та натхненням в рамках курсу “Управління залом судового засідання”.

Створити новий курс - надзвичайно важко. Тема цього курсу дуже актуальна та потрібна всім суддям, адже проблематика курсу постає у повсякденній роботі суддів усіх юрисдикцій та усіх інстанцій.

Переконаний, що усі судді-слухачі вдячні усім тренерам та розробникам цього курсу! Кожен почерпнув щось нове, систематизував свої знання, пригадав переглянуте”.

Судді-учасники відмічали, що це був надзвичайно корисний курс, оскільки він надав можливість підвищити кваліфікацію, отримати відповіді на багато спірних питань в роботі, поспілкуватись із колегами та розробниками курсу.

Учасники підкреслювали вдало побудовану структуру курсу, починаючи з форуму "Знайомство" і оперативного інформування у "Форумі новин". Навчальні модулі складені логічно, а структура курсу сприяла ефективному досягненню навчальних цілей. У кожному модулі містились завдання, які використовувались на практиці. В результаті виконання завдань в учасників з'явилося чітке бачення шляхів вирішення можливих проблем у їх професійній діяльності.

Для 82% учасників дистанційний формат навчання був зручним, без відриву від роботи та місця проживання. Була забезпечена доступність у зручний час і з будь-якого місця, облаштованого ПК із доступом до мережі Інтернет, чи з мобільного пристрою.

“Ми дуже вдячні Вам за створення дистанційних курсів. Не всі можуть приїжджати на курси до своїх регіональних відділень НШСУ. Наприклад, ми, судді Луганської та Донецької областей, взагалі позбавлені можливості навчатися в нашому регіональному відділенні НШСУ. Дякуємо Харківському відділенню НШСУ за теплий прийом та можливість

навчатися і підвищувати свій професійний рівень. Не кожен може поїхати до іншого міста на навчання. Саме такі дистанційні курси допомагають залишатися на належному рівні, не витрачаючи часу для відряджень. Дуже ВАМ ДЯКУЄМО!!!!”

Працювати можна було в зручний час, а те, що для кожного модуля були визначені 7 днів, 2 з яких вихідні, і що кінцевий термін виконання завдань був у понеділок до 24:00, давало можливість попрацювати учасникам також у вихідні, що для них було надзвичайно важливим.

91% учасників курсу скористались наданою гнучкістю проходження його модулів та можливістю працювати он-лайн, 24/7.

Учасникам в кожному модулі було запропоновано лекції у текстовому і відео- форматах, до яких вони могли повернутись (як в поточному, так і в попередній модулях) і щось перечитати чи переглянути в будь-який момент при виконанні завдань, а часу на виконання кожного завдання було достатньо. Можливість опрацювання матеріалів у режимі 24/7 та гнучкий графік виконання завдань дозволив учасникам самостійно планувати процес навчання. Учасникам сподобалось викладення значної кількості матеріалу, який має прикладний характер, що дозволяє використати набуті знання в повсякденній діяльності судді. Також вони вказували на добре підібраний теоретичний матеріал, додаткові інформаційні джерела для самостійного опрацювання. Зокрема, було зазначено, що зручно та компактно підібрана нормативна база з вивчених питань.

Використання в якості завдань відеофайлів, у яких змодельовано проблемні питання по темі курсу, є однією із сильних сторін цього курсу.

Учасникам сподобалося, що деякі навчальні матеріали були подані у формі порівняльних таблиць. Але з іншого боку, вони відмітили нестандартність окремих завдань, які потребували творчого підходу та креативних рішень. Виконання практичних завдань дозволяло поглянути на типові ситуації в іншому ракурсі.

Для учасників курсу було важливим те, що оцінювання завдань відбувалося суддями-практиками (а не теоретиками), і відповіді оцінювалися вчасно. Викладачі завжди були доступні он-лайн, були толерантними, допомагали і спрямовували роботу учасників у потрібне русло для досягнення навчальної цілі по кожному завданню чи модулю. В цьому курсі сильною стороною також було активне спілкування в “нарадчій кімнаті” учасників з усієї України, де були сформульовані влучні та суттєві рекомендації тренерів-викладачів. Обмін досвідом та можливість ознайомитись із думками колег по групі з приводу певних видів завдань

також були позитивно відзначені учасниками. Крім того, було зручно, що повідомлення форумів приходили на електронну пошту.

Максимальна кількість балів, які можна було отримати за успішне проходження усіх модулів, становить 100 балів. Для успішного завершення курсу слід набрати не менше 60 балів (60% від максимальної кількості балів).

Сертифікат Національної школи суддів України отримали 89 суддів. Середній бал за результатами курсу становить 85.

Після закінчення курсу відбулось засідання робочої групи розробників та викладачів з метою вдосконалення курсу з урахуванням зауважень та пропозицій учасників. За результатами зустрічі з метою підвищення ефективності навчання були внесені зміни в умови успішного закінчення курсу. Так, виконання усіх завдань є обов'язковою умовою проходження курсу. Максимальна кількість балів, які можна отримати за успішне проходження усіх модулів, становить 120 балів. Для успішного завершення курсу слід набрати не менше 90 балів (75% від максимальної кількості балів). Але ці “жорсткі” умови не стали перешкодою для старанних учасників! Із 105 суддів, зареєстрованих на курс, сертифікати НШСУ отримали 75. Наступне проведення курсу заплановане на жовтень-листопад 2017 р.

Дистанційний навчальний курс для суддів **“Управління часом в суддівській діяльності”** розроблений Національною школою суддів України спільно з українсько-канадським проектом “Освіта суддів –для економічного розвитку”. До створення матеріалів курсу були залучені досвідчені судді та науковці: суддя Донецького окружного адміністративного суду Олександр Зінченко, суддя Апеляційного суду Львівської області Наталія Курій, голова Малиновського районного суду м. Одеси Леонід Лічман, суддя Апеляційного суду Івано-Франківської області Андрій Малеев, суддя Авдіївського міського суду Донецької області Олена Панченко, суддя Апеляційного суду Закарпатської області Ганна Фазикош, начальник відділу науково-методичного забезпечення діяльності судів загальної юрисдикції та бібліотечно-видавничої діяльності НШСУ Оксана Шамрай, головний науковий співробітник цього ж відділу Олександр Кравчук. Апробація курсу відбулась 10 – 26 квітня 2017р. (сертифікат отримали 65 суддів).

“Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини для суддів адміністративних судів”

Цей курс розроблений у межах проекту “Гарантування дотримання прав людини при здійсненні правосуддя” Координатора проектів ОБСЄ в Україні за фінансової підтримки Уряду Канади для суддів адміністративної

юрисдикції та є результатом спільних напрацювань суддів адміністративних судів і експертів Проекту в сфері Конвенції та практики ЄСПЛ. Курс охоплює питання, які створюватимуть загальне уявлення щодо історії й передумов створення Конвенції та її мети, місця Конвенції в правовій системі України, принципів, якими керується Суд при тлумаченні Конвенції та розгляді справ. У курсі на практичних прикладах демонструватиметься обсяг та зміст певних вибраних прав, гарантованих Конвенцією, та протоколами до неї, які, на думку розробників (здебільшого суддів), є найактуальнішими для застосування національними судами. Курс складається з 9 занять загальною тривалістю 4 тижні.

Формат проведення даного курсу не передбачає участі викладачів. За результатами навчання сертифікати НШСУ отримали:

- 6 червня – 6 липня 2016 – 24.
- 15 липня – 6 серпня 2016 – 6.
- 1 – 22 березня 2017 – 30.
- **Загальна кількість – 60.**

“Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Досудове розслідування”

Метою даного курсу є здобуття практичних навичок судьями загальної юрисдикції щодо забезпечення прав, гарантованих Конвенцією на стадії досудового розслідування в кримінальних справах. Велика увага приділяється практичній спрямованості курсу, а також актуальності висвітлених у курсі питань. У курс включено найбільш важливі питання щодо застосування загальними судами під час розгляду кримінальних справ окремих положень Конвенції та Протоколів до неї, з огляду на що відповідно й було побудовано зміст курсу. Курс складається з 7 занять, загальною тривалістю 4 тижні (по 2 заняття на тиждень).

Сертифікат НШСУ отримали:

- 25 жовтня – 25 листопада 2016 року 22 судді.
- 1 – 22 березня 2017 року – 41.
- 10 травня – 7 червня 2017 року – 74
- **Загальна кількість – 137.**

“Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Судовий розгляд” впроваджений Національною школою суддів України у співпраці з Координатором проектів ОБСЄ в Україні, Верховним Судом України та Вищим адміністративним судом України за фінансової підтримки Уряду Канади.

За результатами проведених двох наборів вказаного дистанційного курсу сертифікати НШСУ отримали **72 судді**.

Дистанційний курс **“Застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини в цивільному судочинстві”** розроблений у межах проекту «Гарантування дотримання прав людини при здійсненні правосуддя» Координатора проектів ОБСЄ в Україні за фінансової підтримки Уряду Канади. Його метою є здобуття практичних навичок суддями загальної юрисдикції щодо забезпечення прав, гарантованих Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод (Конвенція) на стадії судового розгляду у цивільних справах. Зокрема, приділяється найбільша увага практичній спрямованості курсу, а також актуальності висвітлених у курсі питань. Даний курс є результатом спільних напрацювань суддів, які застосовують у своїй професійній діяльності практику Європейського суду з прав людини, а також інших експертів у сфері захисту прав людини. У курс включено найбільш важливі для загальних суддів питання у цивільних справах з огляду на окремі положення Конвенції та Протоколів до неї, відповідно до чого й було побудовано зміст курсу. Курс складається з 8 занять загальною тривалістю 4 тижні. 06 – 31 березня 2017 року пройшла апробація курсу для **30 учасників**.

Таким чином, з вересня 2014 року по вересень 2017 року Національною школою суддів України видано 877 сертифікати за успішне проходження навчання на дистанційних курсах для суддів.